

18 set 017

Barcelona inclou addiccions de comportament en el nou Pla d'Acció de Drogues 2017-2020

La lluita contra l'estigma, prevenir el consum excessiu d'alcohol i les desigualtats de gènere són algunes de les prioritats del Pla

El document compta amb aportacions de més de 300 persones i aborda noves problemàtiques com la prescripció de fàrmacs amb potencial per generar addicció

Barcelona també inclourà per primer cop estratègies per fer front a pràctiques de consum de drogues vinculades a relacions sexuals

La ciutat de Barcelona ha enllestit el nou Pla d'Acció sobre Drogues per al període 2017-2020, que té com a missió principal prevenir i reduir el consum de drogues i les seves repercussions negatives en la comunitat. El Pla treballa tant sobre les drogues il·lícites com amb les substàncies que tenen circulació legal en el mercat, especialment l'alcohol, i busca reduir-ne el consum entre la població per rebaixar-ne també la malaltia i la mortalitat associades. També busca evitar que es vulneri la llei, posa un accent especial en la prevenció, i fa un pas més enllà amb la introducció d'estratègies per fer front aquelles substàncies o problemàtiques noves que no són tan conegudes.

Aquest és el 9è Pla d'Acció sobre Drogues que s'elabora a la ciutat, amb 30 anys de recorregut, i busca garantir un abordatge integral de les addiccions, des de la prevenció fins el tractament i la reinserció d'aquelles persones que tenen problemes derivats del consum de drogues. Per això es consideren elements clau l'equitat, la justícia social i els drets de les persones usuàries de drogues, amb l'objectiu d'evitar la discriminació i situacions d'exclusió social. De fet, els diferents plans engegats en el passat han demostrat la seva validesa i la seva eficàcia per millorar indicadors diversos, com per exemple els següents:

- Entre el 2004 i el 2016 el nombre de xeringues recollides a la via pública ha baixat de les 14.000 unitats mensuals fins a les prop de 2.000.
- Els anys 2004 i 2008, el consum de tabac regular a 4rt d'ESO voltava el 20% i ara està per sota del 13%.
- El nombre d'envasos prescrits de benzodiazepines ha baixat dels 2 milions d'unitats a 1,7 milions entre els anys 2014 i 2016.

Entre les novetats del nou Pla de Drogues, que és fruit de mesos de treball transversal i que ha tingut en compte els diferents plans que ja hi ha vigents a la ciutat, com per exemple el Pla de Salut Mental 2016-2022, destaca la incorporació per primera vegada del risc d'addiccions tecnològiques, com poder ser el joc patològic o la dependència excessiva de les pantalles. Es calcula que aquest risc podria afectar al voltant del 3% dels nois i noies de la ciutat. Davant d'aquesta realitat, el Centre d'Atenció i Seguiment (CAS) Horta-Guinardó actuarà com a centre especialitzat en l'atenció a la població adolescent i jove per donar resposta a aquest tipus d'addicció. La resta de les novetats del pla es poden resumir en quatre aspectes més:

1. Més actuacions per reduir l'impacte de l'alcoholisme, pel fet que és la primera droga en demandes de tractament i perquè es calcula que al voltant del 5% dels homes i el 4% de les dones fan un consum de risc d'aquesta substància.
2. La creació de dos recursos específics per atendre dones usuàries de drogues que estan en risc de patir violència i abusos.
3. La posada en marxa d'una estratègia concreta per abordar de forma efectiva el risc per a la salut que suposen les pràctiques sexuals que incorporen el consum de drogues.
4. L'abordatge del que representa la prescripció legal de fàrmacs amb gran potencial de generar addició per limitar-ne el seu ús.

“Les addicions són un dels reptes socials i sanitaris més difícils d'abordar”, ha explicat en roda de premsa la tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Laia Ortiz. Per aquesta raó, el pla està pensat “a llarg i a mig termini” i fa un abordatge comunitari pensat per donar resposta a les noves problemàtiques que s'han detectat, ha precisat la comissionada de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, Gemma Tarafa. Totes dues han estat acompanyades a l'acte per la directora de l'Observatori de Salut Pública de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), Maribel Pasarín, i pel psiquiatra referent en addicions, Miquel Casas.

Per a l'elaboració del Pla, a banda de les aportacions de més de 300 persones d'entitats, persones usuàries i professionals, ha sigut clau la tasca del Grup de treball de Drogodependències de l'Ajuntament de Barcelona i el Grup de Drogues del Consell de Benestar Social de la ciutat. L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) ha estat l'encarregada de coordinar-ho tot plegat, com a institució que encapçala les estratègies i recursos per combatre les addicions a la ciutat, tot i que el pla ha comptat també amb la participació del Consorci Sanitari de Barcelona i la Subdirecció de Drogodependències del departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Lluita contra l'estigma

Pel que fa a l'estigma que tradicionalment s'associa a les drogodependències, el Pla identifica la lluita contra aquesta pràctica com un dels eixos de treball per als propers anys. Així, posa de manifest que retallar l'impacte social i personal de les addicions pot suposar ser més eficients en l'abordatge d'aquestes patologies i facilita que la persona decideixi tractar-se molt abans. La percepció de la comunitat i de la pròpia persona consumidora sobre la dependència a substàncies, així com la càrrega estigmatitzadora, són aspectes que tindran un seguiment a través de 10 línies d'actuació globals.

El Pla assenyala també que cal treballar intensament per a la rehabilitació i inclusió social de persones amb problemes d'alcoholisme i altres drogodependències. Per això, es dotaran recursos per a la inserció laboral, tallers ocupacionals i espais de cerca de feina dins dels centres d'atenció a usuaris de drogues, i es potenciaran itineraris de recerca d'ocupació o adaptabilitat al mercat laboral. Cal tenir present que el consum problemàtic de drogues al barri té una forta relació amb la renda familiar disponible i que, per tant, és en els barris amb menys recursos on es detecta un major impacte de les drogodependències.

L'alcohol, la droga més problemàtica

El Pla d'Acció de Drogues també defineix el context de partida a la ciutat, que es concreta en una disminució de l'ús recreatiu de drogues i una estabilització general dels inicis de tractament per consum de les diferents substàncies durant els últims anys. En concret, dels 4.242 inicis de tractament per trastorn per ús de substàncies durant l'any 2016, més de la meitat tenia a veure amb l'alcohol.

Davant d'aquesta realitat, l'estratègia per reduir la problemàtica associada al consum d'alcohol, especialment en joves, passa per adaptar totes les intervencions, tant preventives com de tractament, a les noves realitats i problemàtiques. Això significa que es tindran en compte els diferents eixos de desigualtat com són el gènere, l'origen o l'edat. Addicionalment, es promourà l'intercanvi d'experiències, la formació, coordinació i treball en xarxa entre els diferents actors de l'àmbit de les drogodependències.

En relació a la prevenció, existeix un marc de programes gratuïts i avaluats que es despleguen als centres escolars i a la comunitat, i ara s'afegiran un conjunt d'actuacions pensades per fer intervencions selectives entre nois i noies escolaritzats en risc de consumir substàncies. En conjunt, les diferents línies preventives que contempla el Pla van des de la intervenció a les escoles i als barris, el treball sobre l'oferta i el risc de banalitzar els consums de drogues, especialment l'alcohol i el cànnabis. L'objectiu de tot plegat és endarrerir l'edat d'inici en el consum i aconseguir així que baixi la seva prevalença i els problemes de salut que hi van associats.

El paper dels Centres d'Atenció i Seguiment (CAS)

Barcelona té una àmplia i consolidada xarxa d'atenció a les addiccions. A la ciutat hi ha 15 Centres d'Atenció i Seguiment (CAS) en drogues, dels quals 7 són gestionats per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), juntament amb un bus específic per reducció de danys i un vehicle per a distribució de metadona. Aquests centres tenen en compte els àmbits educatiu, sanitari i social, i això inclou l'avaluació dels pacients, el diagnòstic, els tractaments, la derivació, i l'atenció a persones usuàries i famílies, però igualment incorpora els programes de reducció de danys i les derivacions.

Per fer-ho possible, el Pla preveu que els CAS estenguin la seva capacitat d'actuació i arribin a territoris com Les Corts, on fins ara no hi havia presència, però també promou operacions que suposaran una gran millora, com és el trasllat del CAS Baluard des de la Muralla de Drassanes cap al centre Peracamps. Convé destacar també la consolidació del CAS Lluís Companys, al casc antic de Barcelona. En qualsevol cas, es tracta d'actuacions amb calendaris diferents i que comptaran sempre amb el necessari diàleg amb el veïnat.

[Consulta aquí el nou Pla d'Acció sobre Drogues](#)

<https://www.aspb.cat/noticies/nou-pla-daccio-en-drogodependencies>

www.aspb.cat